

CUMHURİYET'İN DİYALEKTİĞİ: KENDİ KARŞITINI YARATARAK VAROLMAK-3 KÜRESELLEŞME SÜRECİ, VE AK PARTİ İKTİDARI!¹

Münir Aktolga

Menderes, Demirel ve Özal çizgisine, o dönemin “büyüme, gelişme tutkusuna” dönüyoruz...

Belki eskiden olayların ve süreçlerin açıklanması bu kadar basitti, yani o “büyüme ve gelişme” tutkusu birçok şeyi açıklamaya yetiyordu; ama AK Parti iktidarıyla birlikte Türkiye bambaşka bir sürecin içine girmişti... Yukarda ele alınan konular ve politikalar açısından görünüşe bakılırsa aslında Menderes, Demirel Özal ve Erdoğan arasında hiçbir fark yoktu. Bunlar aynı zincirin parçaları idiler! Gene aynı büyüme tutkusu, aynı projeksiyonlar egemendi siyasete... Ama, bu kez koşullar -yani AK Parti'nin iktidar olduğu koşullar- çok farklıydı. Küresel sermaye büyük bir iştahla ülkeye akıyordu adeta! (2002-2015 arasında toplam 600 milyar dolara yakın bir sermaye girmiş ülkeye!.. Bunun yarıya yakını ise direkt yatırıma yönelik...) Sadece bu da değil, bu dönemde eskinin “Beyaztürk” Devletçi burjuvaları da artık antika Devletçi politikaları bir yana bırakarak küresel dinamiklerle bütünleşme, küresel sermaye haline gelme yoluna girmişlerdi. Buna bağlı olarak da onlar bile artık AK parti iktidarını destekliyorlardı!.. Bu nedenle, bir süre işler bu yeni kulvarda -aşağıdan yukarıya doğru- pürüzsüz ilerledi, ve bu dönemde neredeyse Türkiye üçe katlandı!..

Ama, içerde ve dışarda esen 21. Yüzyıl rüzgarlarıyla yelkenlerini şişirerek iktidara gelen AK Parti yöneticileri bütün bu süreçlerin özünü hiç kavrayamadılar!.. Bunlar, daha sonra, sürecin ikinci aşamasına özgü gelişmelerle karşı karşıya gelince, küreselleşme sürecini falan hemen bir yana bırakarak, eski koruyucu zihinsel kalkanlarının arkasına sığınmaya, o ana kadar olup bitenleri bile hep “göklerden gelen bir karara” bağlayarak, kendilerini 20. Yüzyıl kulvarlarında yol almaya çalışan yalnız bırakılmış “kutsal” bir yolcu gibi görmeye başladılar!.. “Küreselleşme süreci, küresel sermaye falan bahane imiş, demek ki biz, Allah yürü ya kulum demiş de o yüzden yürümüşüz, 21. Yüzyıl bizim Yüzyılımız olacak” diyerek, “Osmanlı'yı küllerinden yeniden yaratmak” için “restorasyoncu”-reaksiyonist-popülist-Devletçi bir kimliğe sahip çıkarak yola devam kararı alıyorlardı!..

“Birinci Dünya Savaşı'nın bizi parçalamak için çıkarıldığını, bütün o eski Osmanlı mülkü toprakların -buralardaki yer altı zenginliklerinin de- elimizden zorla alındığını, şimdi artık “parantezi kapatma vaktinin geldiğini” ilan ederek, “daha önce bize ait olan mülk” üzerinde kurulu ülkelerde olup biten her sorunu artık bizim kendi iç sorunumuz gibi görmeye, buralara bu mantıkla müdahale etmeye başladılar!..

Sonuç ortada, “Dimyad'a pirince giderken neredeyse evdeki bulguru da tehlikeye atar” hale geldik!.. Bir Demirel'in, daha sonra Özal'ın, hatta başlangıç dönemindeki Erdoğan'ın izlediği siyasete bakın, bir de daha sonra, İslam'ın hamisi olmaya çalışan-Osmanlıcı-“Siyah Türk” jakoben toplum mühendisi siyasete!..

Hep şunu yazıyor ve söylüyorum: Bugün artık mücadele 20. Yüzyıl kalıntısı eski dünyanın güçleriyle, enerjisini 21. Yüzyıl dinamiklerinden alan yeni dünyanın sivil toplumcu güçleri arasında cereyan ediyor. 20. Yüzyıl koşulları içinde bir yeri ve anlamı olan bütün o “sol”-“sağ” vb. ideolojilerin hepsi geride kalmıştır! Görmüyor musunuz, artık bütün o ideolojik akımların hepsi “düşmanımın düşmanı dostumdur” anlayışıyla

¹ M.Aktolga, „Bilişsel Tarih ve Toplum Bilimleri Açısından OSMANLI'DAN BU YANA TÜRKİYE'DE KAPİTALİZMİN GELİŞME DİYALEKTİĞİ“...

21. Yüzyıl dinamiklerinin karşısında ittifak halindeler; bazan açıkça, belirli bahaneler uydurup aynı safta durarak, bazan da birbirleriyle çatışıp birbirlerinin varoluş koşullarını yaratarak!.. Bütün hikaye bundan ibarettir!..

Bütün bu gelişmeler karşısında, gelişmekte olan ülkelerin önüne iki yol çıkıyordu; ya onlar da gelişmiş ülkelerin küreselleşme karşıtı ulusalcı reaksiyonlarına karşı, savunma psikolojisiyle, aynı yola girip onlara bu zeminde cevap vererek, reaksiyonist bir çizgi izleyecekler, ya da 21. Yüzyıl'a damgasını vuran dinamikleri de -küresel sermaye çevrelerini de- arkalarına alarak, gelişmiş ülke ulus devletlerinin atalet direncine hiç aldırmış etmeden, onları kendi egemenlik alanlarında -20. Yüzyıl kulvarlarında- yalnız bırakarak 21. Yüzyıl kulvarlarında yollarına devam edeceklerdi... Yani, ya provokasyona gelip 20. Yüzyıl'ın egemenlerine onların güçlü oldukları alanda laf yetiştirmeye çalışacaklar, ya da hiç arkalarına bakmadan yollarına devam edeceklerdi... Ama bunun için de tabii küreselleşme sürecini ve onun üretici güçleri geliştirici dinamiklerini iyi kavramaları, gelişmenin, ilerlemenin, kerameti kendinden menkul o antika yapılarından değil, 21. Yüzyıl dinamikleriyle bütünleşmekten kaynaklandığını görebilmeleri gerekiyordu...

Peki görebildiler mi?.. Gelişmekte olan diğer ülkeleri bir yana bırakırsak, Türkiye görebildi mi?..

Bence, işin derinliklerine inerek ne iktidar, ne de muhalefet bu süreci göremediler!.. Ne doğru dürüst küreselleşme sürecini anlayabildiler, ne de bu sürecin aşamalarını!.. Çok ince bir çizgi vardı arada. AK parti kurmayları, karşılarındaki ulus devletçi cephe süreci provoke etmeye çalıştıkça, yapılması gerekenin, "daha çok demokrasi" diyerek küresel dinamiklerle olan ittifakları daha da güçlendirip, onları ülkeye çekme yönündeki çabalara daha da hız vermek olduğunu anlayamadılar. Yavaş yavaş, "beka" korkusundan kaynaklanan ulus Devletçi-reaksiyonist yanları öne çıkmaya başladı... "Görüyorsunuz, biz ne yaparsak yapalım olmayacak, çünkü ortada bütün bu hareketleri koordine eden küresel bir üst akıl" var, "bunlarla onların anladığı dilden konuşmak lazım" noktasına gelerek, 21.Yüzyıl kulvarlarını terkedip, eski Türkiye'nin Devletinin kanatları altına sığınarak gelişmiş ülkelerin ulus devletleriyle, onların egemen oldukları alanda, onların istedikleri şekilde ulus devletçi reaksiyonlarla denge oluşturma yoluna girdiler...

Devletin -eski Türkiye'nin Devlet'inin- istediği de tam olarak buydu zaten!.. Bu fırsatı kaçırmıyordu hiç! Hemen o da aldı sazı eline ve başladı çalmaya: "Türkiye dış güçlerin saldırısı altına girmiştir, içerde de bunların işbirlikçileri vardır. Yapılacak iş, Devletin bekası uğruna yerli-milli Devletçi unsurlarla ittifak kurarak işbirlikçilere karşı reaksiyoner bir duruş almaya çalışmaktır..."

"Demokrasi mücadelesi" diyerek yola çıkan ve o ilk on küsur yılda bu alanda epey de mesafe kateden AK Parti kendini Devletçi ulusalcıların kollarında böyle buldu işte!..

Ne içindi peki? "Türk tipi Başkanlığı" garanti altına alabilmek için mi idi her şey!?!.. "Denize düşen yılanı sarılır" hesabı, bir zamanlar Demirel'in düştüğü "Milliyetçi Cephe" tuzağına şimdi de onlar düşüyordu!..

Ne yapalım, „eldeki imkanlarla bir yere kadar gelebildik, daha ileri gidemiyoruz, patinaj yapmaya başladık“ diyorlardı!..

Peki sonra ne oldu; „yerli milli“ çözümler ararken girilen „ittifaklar“ kurtarabildi mi ülkeyi „patinajdan“?.. Bırakın kurtulmayı bir yana, „patinaj yaparak“ içine girilen bu süreç bize „beka sorunundan“ başka ne getirdi?..

Daha o zaman -2014 yılında- yayınlanan bir çalışmada şöyle diyorduk:²

„Eğer bugün Türkiye bir dar boğaza gelip dayandıysa, çabalayıp dursak da artık bir türlü „orta derecede gelişmiş bir ülke“ olma sınırının ötesine geçemiyorsak ne yapacağız? “Orta derecede gelişmiş ülke” olma konumunu nasıl yeneceğiz?.. Büyümek istiyoruz ve 2023-2071 hedeflerinden falan bahsediyoruz ama öyle sadece istemeyle, ya da hamasetle olmuyordu ki bu işler!.. Öyle sihirli bir değnekle dokunarak her şeyi bir anda yoluna koyamayacağımıza göre ne yapmamız gerekiyor...”

Yazı şöyle devam ediyordu:

“Neresinden bakarsanız bakın, 21. Yüzyıl koşullarında büyümenin, gelişmenin yolu, son tahlilde “yeni bilgiler üretip piyasaya katma değeri yüksek mallar sürebilmekten” geçiyor. Bu açık!.. Ama bakın işte tam bu noktada da ikinci sorun çıkıyor karşımıza!!

İki yüz yıldır doğal yatağından sapmış bir toplumuz biz. Daha yeni yeni kendi yolumuzu bulmaya, tarihimizle, kültürümüzle buluşmaya çalışıyoruz. Böyle bir toplumun öyle hemen birden bire yeni bilgiler üretebilmesi mümkün müdür? Eğer bilgi üretmek, çevreden gelen enformasyonları sahip olduğumuz bilgi temelimize değerlendirip işleyerek „bilgi“ adı verilen yeni ürünler ortaya çıkarabilmek ise, hangi „bilgi temeliyle,, başaracağız biz bu işi?.. İki yüz yıldır pozitivist toplum mühendisleri kendi kafalarına göre yeni „bilgi temelleri“ kazandırmaya çalışmışlar bu topluma!.. Bu nedenle, daha henüz doğru dürüst bir eğitim sistemimiz bile yok bizim!. En önemlisi de, nasıl bir eğitim sistemine sahip olmamız gerektiğini henüz daha bilmiyoruz!.. E, bu durumda nasıl yeni bilgiler üreterek katma değeri yüksek mallar elde edeceğiz ki?”³

İşte tam bu noktada „çaresizlik“ iki eğilimin, ideolojik kökenli iki sapmanın ortaya çıkmasına neden oluyor...

Birincisi açık; eski “Beyaztürk” statükonun, içe kapanmacı, Devletçi, dünya görüşünü savunanların çizgisidir bu. Az üretirsen, az enerji tüketir, az ithal girdi kullanırsın olur biter, ne cari açık kalır ortada ne de başka bir şey!! Bunların -bu “Beyaztürk Mahalle” sözcülerinin- bütün söylediklerinin, yazıp çizdiklerinin özü esası buraya varır!! Türkiye’de „sol“ muhalefet diye boy gösterenlerin de “kapitalizme karşı olmak” adına sahip çıktıkları bu politika Osmanlı artığı eski Devletçi paradigmanın günümüzdeki uzantısından başka bir şey değildir! Onların bütün dertleri, kaybettikleri antika cennetlerine yeniden kavuşabilmekten ibarettir! Her türlü yeniliğe karşı çıkan, bütün sorunların kaynağının üretici güçlerin gelişmesi olduğunu düşünen bu gerici muhalefete göre en kestirme yol, hiçbir şey yapmamaktır!! “Beyaztürk”-Devletçi elitler toplumun ürettiği bütün nimetlerden yararlanırken diğer insanlar da „şükür“ diyerek „doğayla içiçe“ „huzur içinde“ yaşamalıydılar!! Bunların dünya görüşü bu idi!..

İkincisi ise, AK Parti’nin içinde filizlenen yeni tipten Devletçi milliyetçi-İslamcı akımdır. Bunlar da, eski “Beyaztürk”-Devletçi statik-içe kapanmacı dünya görüşüne karşı çıkarırken, işi abartarak meseleyi başka bir uç noktaya götürüyorlar, tek çıkar yolun „genleşmeci,, yeni Osmanlıcı-“emperyal” bir ülke haline gelmek olduğunu söyleyerek, gelişmenin ilerlemenin yolunun, “Türk tipi Devletçilik” de denilen merkezîyetçi bir anlayışla, maliyetin halkın sırtına yüklendiği Çin modeli bir kalkınmadan geçtiği sonucuna varıyorlardı!..

² <http://www.aktolga.de/m54.pdf>

³ M.R.Aktolga “Öğrenmek Nedir, Neden Öğreniyoruz, Nasıl Öğreniyoruz-Nasıl Bir Eğitim Sistemine İhtiyacımız Var”, <https://www.kitapyurdu.com/kitap/ogrenmek-nedir-neden-ogreniyoruz-nasil-ogreniyoruz/557976.html>

„Stratejik derinlikli,, politikalarının arkasına gizlenerek, onu, milliyetçi-Devletçi-yayılmacı bir anlayışla yorumlayan bu çevreleri sakın küçümsemeyelim; en az birinciler kadar tehlikeli bir sapmadır bu da! Ayrıca, iktidar partisi içinde geliştikleri için, bunların işi daha da tehlikeli noktalara götürebilme potansiyelleri olduğunu da unutmayalım!..

Peki, her şey ortada iken neden sanki bir duvara doğru koşuyoruz!?

İdeoloji denilen nöronal programlar nöronal ağları işgal eden zihinsel virüslere benzer!.. Öyle ki, bunlar beyine bir kere girince artık ondan sonra insan beyninin işleyişi aynen bir computerin işleyişi gibi olur!! Nasıl, bir computer kendisine yüklenmiş olan „software“-program ne ise ancak ona göre çalışabiliyorsa, insan beyni de o andan itibaren artık ideoloji adı verilen programa göre işler hale gelir!..

Siz bir kere, „patinaj yapma“ sorununu, bilgi üreterek çözüme yolundan çıkararak, olayı “dindar ve kindar” „İslami nesiller yetiştirecek“ ideolojiyle çözüme anlayışına havale etmişseniz, bundan sonra artık ağzınızla kuş tutsanız fayda etmez!⁴ 21. Yüzyıl kulvarlarında karşınıza çıkan problemleri ancak geriye dönerek „atalarınızın stratejik derinliğinden alacağınız kuvvetle“ çözmeye kalkarsınız!..

Dersiniz ki, „1. Dünya Savaşı bizi parçalamak için çıkarılmıştı, ama şimdi artık devir değişmiştir; zaman, artık son yüz yılda açılan parantezi kapatma zamanıdır. Osmanlı mülkünü tekrar birleştirerek Osmanlı’yı küllerinden yeniden diriltme, İslam’ın koruyucusu sıfatımızı yeniden kazanarak büyük devletler kulvarında yerimizi tekrar alma zamanıdır...“

Bütün bunları benim „Siyah Türk jakobenler“ dediğim çevrenin ideologları açıkça yazıp duruyorlar!.. Olay böyle olunca da tabii o zaman ne oluyor; „zaten bize ait olan“ „mülkteki“ -Osmanlı mülkündeki- bütün o enerji kaynakları falan hep „bizden zorla çekilip alınmış yeraltı zenginliklerimiz“ haline dönüşüyor ve bunları tekrar „misak-ı milli“ sınırlarına katmak bizim için “milli” bir görev haline geliyor!.. Ayrıca, bu andan itibaren, bütün o eski Osmanlı mülkü ülkelerin „iç işleri“ de bizim iç işimiz olarak yorumlanmaya başlanıyor!.. Ne sanıyorsunuz, “komşularla sıfır sorun” falan derken birden “değerli yalnızlık” anlayışına sığınarak bütün o problemlerinin içine nasıl daldık gittik!..

Nedir bizim derdimiz?..

Hep altını çizme ihtiyacını hissediyorum, 21. Yüzyıl’da yaşıyoruz artık, uyanalım! „Eski Osmanlı mülküne sahip çıkmak“ falan deyip duruyoruz!! Bu türden hayalci -sübjektif idealist- bir politikanın tarihin „derinliklerinden“ gelen gerekçelerini arayıp duruyoruz, nedir bizim derdimiz Allah aşkına?.. “İslam ülkeleriyle”, Orta Doğu’yla olan ekonomik, ticari ilişkileri geliştirmekse mesele tamam, ama, bu durumda rahat olmamız gerekir. Ortak kültür, aynı dine sahip olmanın verdiği ortak değerler zaten bellidir. Yapılacak iş, son yüz yılda “Oryantalizmin” ördüğü duvarları aşmak, aradaki yabancılaşmayı ortadan kaldırmaktır. „Stratejik derinliğimizin“ köklerini buralarda arayacaksa mesele yok! Ama, eğer bunlar bahane ise, mesele, „Osmanlıcılığı“ falan bahane ederek 20. Yüzyıl kalıntısı bir zihniyetle yeni bir „paylaşım savaşının“ içine girmekse, o zaman işin rengi değişiyor!..

Açık konuşalım demiştik!. Hiç kimse boşuna heveslenmesin, „yeni bir paylaşım savaşından“ falan medet ummak hikayedir artık!..

⁴ „Beyaz Türk“ ideologlar kendilerini „Kemalist nesiller yetiştirmeye“ programlamıştı, daha sonra gelen „Siyah Türk“ ideologlar ise, Türkiye’yi „İslami nesiller yetiştirerek kurtaracaklarını“ hayal ediyorlar!..

Bu türden çabaların astarı yüzünden pahalıya oturur, oturuyor da zaten! Ha, Kürt petrolünün Türkiye üzerinden Avrupa'ya satılması falan başkadır. Normal bir ticari ortaklıktır bu. Ancak, meseleyi bunun ötesine götürerek olayı „emperyal“ bir Türkiye'nin „genleşme“ faaliyeti olarak algılayıp Ortadoğu'ya bu gözle yaklaşmak ise apayrı bir olaydır!.. Bu durumda, olup bitenleri 20. Yüzyıl mantığıyla yeni bir „paylaşım mücadelesine“ indirgeriz ki, böyle bir anlayışın sonu felakettir! Türkiye'nin yükselişini „Kapitalizmin Eşitsiz Gelişmesi Kanunu“ kapsamında değerlendirerek, olup bitenleri, bir zamanlar Almanya'nın yükselişi mantığıyla ele almaya çalışmak bütün bir süreci çıkmaza sokar!.. Bu nedenle, önce şu gerçeğin altını bir kere daha çizelim. Yeni bir „paylaşım savaşı“ peşinde olanlar, etrafında olup bitenleri bu gözle değerlendirenler yanılıyorlar. Ne Arap Baharı, ne Mısır, Suriye olayları, ne de bugünkü İŞİD, ya da PKK sorunu yeni bir paylaşım savaşı boyutuyla ele alınarak açıklanamaz. İşi bu noktaya indirgeyerek açıklamaya kalkmak, bu türden bir paradigma içinde çözüm yolları aramak daha başından meseleyi çıkmaza sokmaktır...

Unutun bunları unutun, sadece bu türden rüyaları değil, bütün o ideolojik çözüm yollarını unutun! 21. Yüzyıl'da bu türden ham hayallerle bir yere varılamaz artık! „Emperyal, tam bağımsız Türkiye“ imiş, „genleşecekmişiz“! „Siyah Türk Jakoben“ ideologlara Allah akıl versin diyelim, başka ne denir ki!..

Aslında, ilk on yılda AK Parti'yle birlikte Türkiye aşağıdan yukarıya doğru güzel bir yola girmiş, “yeni Türkiye” hedefine doğru yürümeye başlamıştı. Hatırlayın, o ilk yılları... “Arap Baharı” denilen demokratik kalkışma nasıl ve neden ortaya çıkmıştı sanıyorsunuz? Bütün o “eski Osmanlı mülkü” Arap ülkeleri bizi taklit ediyor, bizim açtığımız yoldan ilerlemeye çalışıyorlardı... Bunları unuttunuz mu, ne oldu size?.. Siz şimdi „beka sorunu“, “ecdadımız” falan diyerek, tarih boyunca hepimize kan kusturan o Sultanlar'ın yolundan ilerlemeye çalışıyorsunuz, yazık değil mi (size de bu halka da..) Bu halk, bu insanlar size güvendiler, neden onları hayal kırıklığına uğratma riskine giriyorsunuz...

“Ölü kuşakların geleneği yaşayanların üzerine bir kabus gibi çöküyormuş” gerçekten!.. Bir şeyi, bilinç dışı olarak, yapıyorsunuz, ediyorsunuz, ama iş bütün o yapılanları açıklamaya gelince, alıyorsunuz olayı halâ eski yapının-paradigmanın içine hapsederek orada-onunla açıklamaya çalışıyorsunuz!!.. Gerçekten ilginç bir durum bu...

Ben bütün bunları yaşanan tarihsel sürecin içindeki travmatik olaylarla açıklıyorum...

Düşünün, yüzyıllar boyunca hep “sürü” (“Reaya” sürü demektir) yerine konmuş bir “Yönetilenler” kitlesi var önünüzde. Bu insanların Devletin karşısındaki statülerine “kul” denmiş, yani var iken yok sayılmış bu insanlar hep... Her seferinde, her “biz de varız” deyişlerinde yumruğu yemişler kafalarına, ezilmişler!.. Ta o “Babailer”den Şah Kulu'na, Şeyh Bedreddin'den, Celaliler'e, Anadolu'daki diğer isyanlara kadar hep aynı şey tekrarlanmış durmuş... Bu insanlar her seferinde “Tanrının yer yüzündeki gölgesi bir Devlete” karşı ancak gene “göklerden gelen bir iradeye” uygun olarak ortaya çıkacak bir “Mehdi” aramış durmuşlar... Şimdi evet, köprülerin altından çok sular aktı artık, ama bu insanlar halâ geçmişte yaşanan o travmatik olayların etkisi altındalar. Baksanıza Erdoğan'a, iki lafından birisi “ben kefenimi giydim de çıktım yola” oluyor!.. Hepsini bir yana bırakın, daha geçenlerde AK Parti'li gençlere “ölmeye hazır mısınız” diye sordu!.. Gene bir konuşmasında da dedi ki, “bu kadar haksızlığın kol gezdiği bir dünyada yaşamak istemiyorum ben”!.. Karşısında ipe çekilmiş bir Menderes örneği varken, bir 15 Temmuz kabusu varken korkuyor tabii!.. Ve bu korkuyla da Allah'a ve onun “yer yüzündeki gölgesi” olan Devlete sığınıyor!.. Ama sadece bununla da kalmıyor, işi daha da garantiye almak için ideolojinin o kalın koruyucu duvarlarına ihtiyaç hissediyor. İşte varılan nokta budur...

